

III. századi éremlelet Budaőrsről

Budaőrön, Kamaraerdő-Hosszúréten (hrsz.: 146) mélyszántás során került felszínre egy 2236 db-ból álló éremlelet 1963 őszén.¹ A mélyszántás 450 m × 36 m-es szelvényt tört fel. A gép munkája után római kori épületekhez tartozó, szétronsolt falak, ajtók nagy méretű, faragott kőből készült küszöbei, terrazzopadozatok töredékei és megszámlálhatatlan mennyiségű falazó- és tetőfedő tegula maradt a barázdák felszínén. A mélyszántás után harmadik napon érkezett bejelentés, hogy a romok között – elbeszélés szerint – szürke összetört edényben, illetve a töredékek mellett találták a már említett éremleletet. Minden valószínűség szerint az éremlelet sajnos nem a teljes, egykori mennyiséget tartalmazza, mert értesülésünkig már többen végeztek a helyszínen „kutatásokat”. Jóval a bejelentés után a környék lakói még átadtak 2 db érmet mint a helyszínen találtakat. A bejelentést követő leletmentő, hitelesítő ásatásunk során Csanda–Zalaváry fémkereső műszerrel is végeztünk vizsgálatokat, de további érmekeket már nem találtunk.

Az érmekeket katalógusba foglaltuk és RIC² alapján történt meghatározásukat az alábbiak szerint közöljük: (+ jel a katalógusszám után jelzi, hogy az érme képe a II–V. táblákon található).

RIC			
COMMODUS			
<u>180–183</u>			
1	343	Roma	ant. ³
<u>190–191</u>			
2 ⁺	228	Roma	dénár ⁴
ALBINUS			
<u>194–195</u>			
3 ⁺	7	Roma	dénár
SEPTIMIUS SEVERUS			
<u>193</u>			
4	350 a	Alexandria	dénár
<u>193–194</u>			
5	444	Laodicea	dénár
<u>194–195</u>			
6	43	Roma	dénár
7–8	364	(2) Emesa	dénár
9	379	Emesa	dénár
10	387	Emesa	dénár

¹ Kaba M.: Budaőr-Kamaraerdő, Hosszúréti. Leletmentés. Régészeti Füzetek 16. (1964) 27.

² RIC = Mattingly, H. – Sydenham, M. A.: The Roman Imperial Coinage. London, Vol. III (1930), IV/I (1936), IV/III (1938), IV/III (1949).

³ Rövidítések:

ant. = antoninianus

n.h. = non habet

⁴ A 2, 11, 12, 20, 54 és 57 kat. számú, nehezen olvasható, sérült érme meghatározását Bíróné Sey Katalinnak köszönöm.

RIC			
<u>195</u>			
11 [†]	58		Roma dénár
<u>195-196</u>			
12 [†]	64		Roma dénár
<u>196-197</u>			
13	79		Roma dénár
14	83		Roma dénár
<u>197</u>			
15-16	492	(2)	Laodicea dénár
17	493		Laodicea dénár
<u>197-198</u>			
18	96		Roma dénár
19	99		Roma dénár
20 [†]	120		Roma dénár
<u>198-202</u>			
21	499		Laodicea dénár
22	508		Laodicea dénár
23-25	510	(3)	Laodicea dénár
26	514		Laodicea dénár
<u>200</u>			
27	150		Roma dénár
<u>200-201</u>			
28-30	168	(3)	Roma dénár
31	170		Roma dénár
<u>202-210</u>			
32	264		Roma dénár
33-35	267	(3)	Roma dénár
36	308		Roma dénár
<u>204-206</u>			
37	197		Roma dénár
<u>207-208</u>			
38	211		Roma dénár
<u>210-211</u>			
39	332		Roma dénár
40 [‡]	n.h.		dénár
IULIA DOMNA			
<u>196-211</u>			
41	548		Roma dénár
42-43	551	(2)	Roma dénár
44 [†]	559		Roma dénár
45	572		Roma dénár
46	574		Roma dénár
47	587		Roma dénár
48 [†]	591, 172 p.		dénár
<u>211-217</u>			
49-51	373	(3)	Roma dénár
52-53	388	(2)	Roma ant.
CARACALLA			
<u>196-197</u>			
54 [†] -56	2	(3)	Roma dénár
<u>196-198</u>			
57 [†]	11		Roma dénár
58	12		Roma dénár
<u>199-200</u>			
59-61	30	(3)	Roma dénár
62	45		Roma dénár

[†]40. E./ L SEPT SEV
H./ PM TRP IIII COS II PP
Pax Coh¹ 429

		RIC			
<u>201-206</u>					
63-65	127	(3)	Roma	dénár	
<u>207</u>					
66	92		Roma	dénár	
<u>206-210</u>					
67	166		Roma	dénár	
68	176		Roma	dénár	
69					
<u>210-213</u>	158		Roma	dénár	
70	224		Roma	dénár	
<u>211-212</u>					
71	191		Roma	dénár	
<u>212</u>					
72	195		Roma	dénár	
<u>213</u>					
73	208		Roma	dénár	
74	209		Roma	dénár	
<u>215</u>					
75	251		Roma	dénár	
76-77	259	(2)	Roma	ant.	
78-80	260	(3)	Roma	ant.	
81	264		Roma	ant.	
82	265		Roma	ant.	
<u>217</u>					
83	285		Roma	ant.	
84	293		Roma	ant.	
PLAUTILLA					
85*	362		Roma	dénár	
GETA					
<u>200-202</u>					
86*	9		Roma	dénár	
87	15		Roma	dénár	
88-89	18	(2)	Roma	dénár	
90	23		Roma	dénár	
<u>203-208</u>					
91	34		Roma	dénár	
<u>209</u>					
92*	61		Roma	dénár	
<u>210</u>					
93	69		Roma	dénár	
<u>210-212</u>					
94	88		Roma	dénár	
<u>211</u>					
95*	69		Roma	dénár	
MACRINUS					
<u>217-218</u>					
96*	76		Roma	dénár	
97	88		Roma	dénár	
ELAGABALUS					
<u>218</u>					
98*-100	1	(3)	Roma	ant.	
<u>218-219</u>					
101*	168		Antiochia	dénár	
<u>219</u>					
102-103	12	(2)	Roma	ant.	
104	13		Roma	dénár	
105	17		Roma	dénár	

	RIC			
<u>220</u>				
106-107	28	(2)	Roma	dénár
<u>221</u>				
108	40		Roma	dénár
109	42		Roma	dénár
110-112	45	(3)	Roma	dénár
113	46		Roma	dénár
<u>222</u>				
114-115	21	(2)	Roma	dénár
116-118	23	(3)	Roma	dénár
119-125	56	(7)	Roma	dénár
126	63		Roma	dénár
127	67		Roma	ant.
128-130	70	(3)	Roma	ant.
131-132	71	(2)	Roma	dénár
133	72		Roma	ant.
134-137	73	(4)	Roma	dénár
138-145	86	(8)	Roma	dénár
146-147	94	(2)	Roma	ant.
148-149	95	(2)	Roma	dénár
150-152	99	(3)	Roma	dénár
153-154	103	(2)	Roma	dénár
155-158	106	(4)	Roma	dénár
159	116		Roma	dénár
160-161	125	(2)	Roma	dénár
162-163	130	(2)	Roma	dénár
164*-169	131	(6)	Roma	dénár
170-171	138	(2)	Roma	ant.
172	139		Roma	dénár
173-174	140	(2)	Roma	dénár
175-180	146	(6)	Roma	dénár
181-182	149	(2)	Roma	ant.
183	150		Roma	ant.
184-185	152	(2)	Roma	ant.
186	155		Roma	ant.
187	158		Roma	dénár
188-195	161	(8)	Roma	dénár
196 ⁶	n.h.			dénár
IULIA PAULA				
197*-198	211	(2)	Roma	dénár
AQUILIA SEVERA				
199*	225		Roma	dénár
IULIA SOAEMIAS				
200*-203	241	(4)	Roma	dénár
204*-205	243	(2)	Roma	dénár
IULIA MAESA				
206-208	249	(3)	Roma	dénár
209*	254		Roma	dénár
210-211	263	(2)	Roma	dénár
212	264		Roma	ant.
213*-222	268	(10)	Roma	dénár
223*-228	271	(6)	Roma	dénár

* 196. E./ IMP ANTONINVS PIVS AVG
H/ ... ADVENT AVG
Hajó evezősökkel

RIC

ALEXANDER SEVERUS

<u>222</u>				
229-233	5	(5)	Roma	dénár
234-237	7	(4)	Roma	dénár
238-241	14	(4)	Roma	dénár
242-243 ⁷	n.h.	(2)		
<u>223</u>				
244-247	19	(4)	Roma	dénár
248-249	23	(2)	Roma	dénár
250-256	27	(7)	Roma	dénár
257	271		Roma	dénár
<u>224</u>				
258	37		Roma	dénár
259	40		Roma	dénár
260	44		Roma	dénár
261-263	64	(3)	Roma	dénár
<u>222-224</u>				
264-265	32	(2)	Roma	dénár
<u>225</u>				
266-267	45	(2)	Roma	dénár
268	50		Roma	dénár
<u>226</u>				
269	53		Roma	dénár
270-273	59	(4)	Roma	dénár
<u>227</u>				
274-277	61	(4)	Roma	dénár
278-284	67	(7)	Roma	dénár
285	70		Roma	dénár
<u>228</u>				
286-288	73	(3)	Roma	dénár
289-291	74	(3)	Roma	dénár
292 ⁺	81		Roma	dénár
<u>222-228</u>				
293	178		Roma	dénár
294	292		Roma	dénár
295	294		Antiochia	dénár
229				
296-297	91	(2)	Roma	dénár
298-299	92	(2)	Roma	dénár
300	93		Roma	dénár
<u>230</u>				
301-302	101	(2)	Roma	dénár
<u>231</u>				
303-304	109	(2)	Roma	dénár
305-306	254	(2)	Roma	dénár
<u>228-231</u>				
307	187		Roma	dénár
308	190		Roma	dénár
309 ⁺	193		Roma	dénár
310-312	208	(3)	Roma	dénár
313	215		Roma	dénár
314 ⁺	218		Roma	dénár
315	220		Roma	dénár
316-319	221	(4)	Roma	dénár
320	225		Roma	dénár

	RIC			
321-322	226	(2)	Roma	dénár
<u>229-232</u>				
323	109		Roma	dénár
<u>233</u>				
324	119		Roma	dénár
<u>231-235</u>				
325	173		Roma	dénár
326-331	238	(6)	Roma	dénár
332-335	246	(4)	Roma	dénár
336-338	250	(3)	Roma	dénár
339*	254		Roma	dénár
340	259		Roma	dénár
<u>233-235</u>				
341-346	127	(6)	Roma	dénár
347-348	139	(2)	Roma	dénár
349	141		Roma	dénár
350	144		Roma	dénár
351-352	153	(2)	Roma	dénár
353 ⁺	156		Roma	dénár
354-357	165	(4)	Roma	dénár
358-361	168	(4)	Roma	dénár
362-363	173	(2)	Roma	dénár
364-366	178	(3)	Roma	dénár
367	180		Roma	dénár
368	182		Roma	dénár
369-376	230	(8)	Roma	dénár
SALUSTIA BARBIA ORBIANA				
377*-380	319	(4)	Roma	dénár
IULIA MAMAEA				
381*-383	332	(3)	Roma	dénár
384	335		Roma	dénár
385-387	338	(3)	Roma	dénár
388-397	340	(10)	Roma	dénár
398-399	341	(2)	Roma	dénár
400 ⁺	347		Roma	dénár
401-403	360	(3)	Roma	dénár
404*-408	362	(5)	Roma	dénár
409 ^B	n. h.			dénár
MAXIMINUS				
<u>235-236</u>				
410*-412	12	(3)	Roma	dénár
<u>235-237</u>				
413 ⁺	1		Roma	dénár
414-416	3	(3)	Roma	dénár
<u>235-238</u>				
417-419	14	(3)	Roma	dénár
420	16		Roma	dénár
421-426	18	(6)	Roma	dénár
427-431	20	(5)	Roma	dénár
<u>236-238</u>				
432*-433	19	(2)	Roma	dénár

*409. E./ IULIA MAMAEA AVG
H./ PIETAS AVG
Pietas

		RIC			
MAXIMUS					
<u>235-236</u>					
434*	1			Roma	dénár
435	3			Roma	dénár
 GORDIANUS I.					
<u>238</u>					
436*	4			Roma	dénár
 BALBINUS					
<u>238</u>					
437*	8			Roma	dénár
438*	12			Roma	ant.
 PUPIENUS					
439*	6			Roma	dénár
440	9			Roma	ant.
441* - 442	11	(2)		Roma	ant.
 GORDIANUS III.					
<u>238-239</u>					
443* - 448	2	(6)		Roma	ant.
449* - 459	3	(11)		Roma	ant.
460 - 469	4	(10)		Roma	ant.
470 - 482	5	(13)		Roma	ant.
483 - 498	6	(16)		Roma	ant.
499 - 500	17	(2)		Roma	ant.
501 - 510	18	(10)		Antiochia	ant.
511*	172			Antiochia	ant.
<u>239</u>					
512* - 513	15	(2)		Roma	ant.
514 - 518	16	(5)		Roma	ant.
519 - 521	19	(3)		Roma	ant.
522 - 524	20	(3)		Roma	ant.
<u>240</u>					
525* - 539	34	(15)		Roma	ant.
540* - 554	35	(15)		Roma	ant.
555* - 567	36	(13)		Roma	ant.
568 - 580	37	(13)		Roma	ant.
581 - 594	38	(14)		Roma	ant.
595 - 603	39	(9)		Roma	ant.
604 - 609	51	(6)		Roma	ant.
610*	52			Roma	ant.
611* - 613	53	(3)		Roma	ant.
614 - 619	54	(6)		Roma	ant.
620* - 623	55	(4)		Roma	ant.
624 - 629	56	(6)		Roma	ant.
630 - 647	63	(18)		Roma	ant.
648 - 649	64	(2)		Roma	ant.
650 - 656	65	(7)		Roma	ant.
657 - 680	67	(24)		Roma	ant.
681 - 691	68	(11)		Roma	ant.
692 - 699	69	(8)		Roma	ant.
700 - 718	70	(19)		Roma	ant.
719 - 733	71	(15)		Roma	ant.
734*	81			Roma	dénár
<u>241</u>					
735 - 736	130	(2)		Roma	dénár
737	131			Roma	dénár

		RIC			
<u>238-244</u>					
738-747 (740*)	1	(10)	Roma	ant.	
<u>241-243</u>					
748-794	83	(47)	Roma	ant.	
795-860	84	(66)	Roma	ant.	
861-865	85	(5)	Roma	ant.	
866-930	86	(65)	Roma	ant.	
931	87		Roma	ant.	
932*-965	88	(34)	Roma	ant.	
966-988	89	(23)	Roma	ant.	
989-992	90	(4)	Roma	ant.	
993-995	91	(3)	Roma	ant.	
996-1035	92	(40)	Roma	ant.	
1036-1058	93	(23)	Roma	ant.	
1059-1064	94	(6)	Roma	ant.	
1065-1114	95	(50)	Roma	ant.	
1115-1116	112	(2)	Roma	dénár	
1117	115		Roma	dénár	
<u>242-244</u>					
1118*-1119	212	(2)	Roma	ant.	
1120-1140	213	(21)	Antiochia	ant.	
1141-1143	214	(3)	Antiochia	ant.	
1144-1162	216	(19)	Antiochia	ant.	
1163	218		Antiochia	ant.	
<u>243-244</u>					
1164*-1186	140	(23)	Roma	ant.	
1187-1188	141	(2)	Roma	ant.	
1189-1196	142	(8)	Roma	ant.	
1197 ⁹	143		Roma	dénár	
1198-1229	143	(29)	Roma	ant.	
1227-1240	144	(14)	Roma	ant.	
1241-1250	145	(10)	Roma	ant.	
1251-1252	146	(2)	Roma	ant.	
1253-1261	147	(9)	Roma	ant.	
1262-1288	148	(27)	Roma	ant.	
1289-1291	149	(3)	Roma	ant.	
1292-1302	150	(11)	Roma	ant.	
1303-1320	151	(18)	Roma	ant.	
1321-1323	152	(3)	Roma	ant.	
1324-1333	153	(10)	Roma	ant.	
1334-1347	154	(14)	Roma	ant.	
1348-1357	156	(10)	Roma	ant.	
1358-1384	210	(27)	Roma	ant.	
PHILIPPUS p.					
<u>245</u>					
1385-1398	2 b	(14)	Roma	ant.	
1399-1469	3	(71)	Roma	ant.	
<u>244-247</u>					
1470-1482	26 b	(13)	Roma	ant.	
1483-1531	27 b	(49)	Antiochia	ant.	
1532-1594	28 c	(63)	Antiochia	ant.	
1595*-1607	29	(13)	Antiochia	ant.	
1608-1618	31	(11)	Roma	ant.	
1619-1629	32 b	(11)	Roma	ant.	
1630*	33		Roma	ant.	
1631*-1633	34 b	(3)	Roma	ant.	

* 1197. E./IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG
H./FORTV REDVX
Fortuna

RIC			
1634-1635	35 b	(2)	Roma ant.
1636-1650	36 b	(15)	Roma ant.
1651	37 b		Roma ant.
1652-1682	38 b	(31)	Roma ant.
1683-1684	40 b	(2)	Roma ant.
1685-1691	41	(7)	Roma ant.
1692*	42		Roma ant.
1693-1725	44 b	(33)	Roma ant.
1726 [†] -1734	45	(9)	Roma ant.
1735-1736	46 b	(2)	Roma ant.
1737-1746	47	(10)	Roma ant.
1747-1758	48 b	(12)	Roma ant.
1759-1763	49 b	(5)	Roma ant.
1764-1768	50	(5)	Roma ant.
1769-1778	51	(10)	Roma ant.
1779-1785	52	(7)	Roma ant.
1786	53		Roma ant.
<u>247</u>			
1787-1804	4	(18)	Roma ant.
1805-1819	5 b	(15)	Roma ant.
1820	8		Roma ant.
1821-1822	9	(2)	Roma ant.
1823 ⁺¹⁰	10		Roma ant.
1824-1831 (1830 [†])	25 b	(8)	Roma ant.
<u>248</u>			
1832-1835	6	(4)	Roma ant.
1836	7		Roma ant.
1837-1839	12	(3)	Roma ant.
1840	15		Roma ant.
1841-1844	19	(4)	Roma ant.
1845 ⁺¹¹	24 c	(10)	Roma ant.
<u>247-249</u>			
1855 [†] -1872	57	(18)	Roma ant.
1873-1876	58	(4)	Roma ant.
1877-1889	59	(13)	Roma ant.
1890-1891	60	(2)	Roma ant.
1892	61		Roma ant.
1893-1898	62	(6)	Roma ant.
1899-1902	63 b	(4)	Roma ant.
1903-1921	65	(19)	Roma ant.
1922 [†]	69		Antiochia ant.
1923 [†]	70		Antiochia ant.
1924-1926	71	(4)	Antiochia ant.
<u>249</u>			
1927 ¹²	31		Roma ant.
1928 ⁺¹³			

¹⁰ 1823. E./ IMP PHILIPPVS AVG

H./ GGVA SVTRIV

/VIRTVS AVGG/ tükörírással.

A feloldást Óvári Ferencnek köszönöm.

¹¹ 1845. A hátlapon ábrázolt oszlop zömökebb, mint a RIC 24C-ben jelzett.

¹² 1927. E./ IMP PHILIPPVS AVG

H./ FELICITAS TEMP

Felicitas

¹³ 1928. E./ IMP M IVL PHILIPPVS AVG

H./ VICTORIA AVGVSTI

Victoria

OTACILIA SEVERA		RIC			
<u>244-246</u>					
1929	119 b			Roma	ant.
1930 [†] -1931	120 b	(2)		Roma	ant.
1932 [†]	121			Roma	ant.
1933 [†] -1951	123 c	(19)		Roma	ant.
1952-1986	125 c	(35)		Roma	ant.
1987 [†] -1998	126	(12)		Roma	ant.
1999 [†] -2013	129	(15)		Roma	ant.
<u>246-248</u>					
2014-2026	127	(13)		Antiochia	ant.
<u>248-249</u>					
2027 ¹⁴	116 b			Roma	ant.
2028 ¹⁵	116 b			Roma	ant.
2029 ¹⁶ -2036	130	(8)		Roma	ant.
PHILIPPUS iun.					
<u>244-246</u>					
2037 [†] -2040	213 b	(4)		Roma	ant.
2041 [†] -2055	216	(15)		Roma	dénár
2056	217			Roma	ant.
2057-2104	218	(48)		Roma	ant.
2105-2118	219	(14)		Roma	ant.
2119-2120	220 b	(2)		Roma	ant.
<u>246-247</u>					
2121-2122	226	(2)		Roma	ant.
<u>246-248</u>					
2123 [†] -2124	223	(2)		Roma	ant.
2125 [†]	224			Roma	ant.
<u>247-249</u>					
2126-2133	231 c	(8)		Roma	ant.
<u>249</u>					
2134 [†] -2157	230	(24)		Roma	ant.
TRAIANUS DECIUS					
249					
2158 [†]	2 b			Roma	ant.
2159 [†]	7 c			Roma	ant.
<u>249-251</u>					
2160 [†] -2164	10 b	(5)		Roma	ant.
2165-2176	11 b	(12)		Roma	ant.
2177-2195	12 b	(19)		Roma	ant.
2196-2200	16 c	(5)		Roma	ant.
2201-2203	21 b	(3)		Roma	ant.
2204-2209	28 b	(6)		Roma	ant.
2210 [†] -2219	29 c	(10)		Roma	ant.
<u>250-251</u>					
2220	38 b			Milano	ant.
HERENNIA ETRUSCILLA					
2221-2228	58 b	(8)		Roma	ant.
2229	59 b			Antiochia	ant.
2230 ¹⁷	50 b			Antiochia	ant.
2231 [†] -2232	65 b	(2)		Antiochia	ant.

¹⁴ 2027. A hátoldalon ábrázolt vizító a levegőbe néz.

¹⁵ 2028. A hátoldalon ábrázolt vizító a földre néz.

¹⁶ 2029. E./ OTACIL SEVERA AVG

H./ PIETAS AVGVSTAE

Pietas feltartja kezét

¹⁷ 2230. Hibás körirat: E., HER ETRVSCIA AVG
H., PVDCITIA AVG

RIC

HERENNIUS ETRUSCUS

250-2512233^{*}

146

Roma

ant.

TREBONIANUS GALLUS

251-2532234^{*}

72

Milano

ant.

VOLUSIANUS

251-2532235^{*}-2236

205

(2)

Milano

ant.

A bemutatott lelet Commodustól Volusianusig, illetőleg Trebonianus Gallusig terjedő időszak, nagy részben verdefényes érmeit tartalmazza. Az érmeek száma kiugróan magas III. Gordianus pénzeinél: 942 db, hasonlóan Philippus p. 544 db-ot képviselő együttesénél. Az érmeek tulajdonosa, akár a felsőtengelicé,^{1 8} III. Gordianus idején kezdte el a gyűjtést, addig ugyanis lényegesen kevesebb a pénzek száma: 442 db. Valószínűleg katonai zsold képezhette a megtakarított pénzkészletet, az ercsi lelethez hasonlóan.^{1 9}

A budaörsi lelet Volusianus két érmével záródó együttese, mely egyben a földbekerülés i. sz. 251 utáni dátumát jelzi, sokban megegyezik az eddig feltárt hasonló korú leletekkel.^{2 0}

Az ismert történelmi események, a Pannóniát ért barbár támadások, a kvádok, szarmaták, roxolánok É felé történő előnyomulása,^{2 1} ugyancsak a kvádok megjelenése a brigetioi szakaszon^{2 2} számos elrejtett pénzlelet földbekerülésének okai, s egyben az előnyomulások útvonalának jelzői. Hasonló események készíthették az eddig ismeretlen budaörsi római település lakóját kincsenek elrejtésére.

Kaba Melinda

THIRD CENTURY A. D. COIN FIND FROM BUDAÖRS

A coin find, containing 2236 pieces, came to light in Budaörs. Kamaraerdő-Hosszúrét (hrsz.: 146) in course of deep ploughing in the Autumn of 1963.¹ The deep ploughing broke up a section of 450 m by 36 m. Following the work of the farming equipment ruined walls, doors, large carved stone thresholds, terrazzo floors and innumerable wall and roof tegulae of a Roman building were left on the surface. The report of the coin find near the ruins, allegedly in a broken grey pottery vessel, came three days after the deep ploughing. It is more than likely that the find is not complete, does not contain the full original amount, since several people have "investigated" the site before the museum was notified. Long after the reporting the local inhabitants handed over some more (2 pieces) coins that were found at the site. In course of our rescue and authenticating excavations investigations were carried out with the Csanda-Zalaváry metal detector but no further coins were found.

The coins were catalogued and herewith we publish their description according to the RIC.²

The find contains mostly mint condition coins of the period between Commodus and Volusian. The number of coins of Gordian III is exceptionally high, 942 pieces, similarly with the group of 544 pieces representing Philip I. The owner of the coins started collecting during the times of Gordian III just like the one of Felsőtengelic,^{1 4} since the number of coins up to that period counts only 442 pieces. This put aside coin collection must have been put together by soldiers' pay similarly to the Ercsi find.^{1 9}

The group of Budaörs coins closing with two coins of Volusian, that marks the time of the hiding as well as being after 251 A. D. is similar to many other finds of the same dates.^{2 0}

The known historical events, the barbarians' attacks on Pannonia, the march of the Quads, Sarmathians, Roxolans to the north^{2 1} and the appearance of the Quads in the Brigetio section^{2 2} caused many a coin find to find their way underground marking at the same time the route of these migrations. Similar events must have made the unknown owner of the Roman Budaörs settlement to hide his treasure.

Melinda Kaba

^{1 8} Albeker M.—Bíróné Sey, K.: Antoninianus lelet Felsőtengelicről. NK LXVIII—LXIX. (1969—70) 22.

^{1 9} Soproni S.: Az ercsi éremlelet NK LXII—LXIII (1963—64) 22.

^{2 0} A pannóniai leletek összefoglaló értékelése: Albeker Mária és Bíróné Sey Katalin: i. m. 22. Gorsium környékéről (Bajót, Solyvár stb.) J. Fitz: Der Geldumlauf der römischen Provinzen im Donaugebiet Mitte des 3. Jahrhunderts. Bonn, 1978. 137—143.

^{2 1} Mócsy A.: Pannonia PWRE Suppl. IX. (1962) Stuttgart, 565 Mócsy A.: Pannonia and Upper Moesia. London, 1974. 203.

^{2 2} Nagy T.: Budapest története az őskortól a honfoglalásig. 1973. 104